

VODIČ

kroz kriterijume za zelene javne nabavke

- KRITERIJUMI -

PAPIR ZA FOTOKOPIRANJE I GRAFIČKI PAPIR

Oktobar, 2019. Godine

This project is financially supported by the Royal Norwegian Embassy in Belgrade <https://www.norway.no/en/serbia/>
Realizaciju projekta finansijski je podržala Ambasada Kraljevine Norveške u Beogradu <https://www.norway.no/en/serbia/>

Publikaciju „Vodič kroz kriterijume za zelene javne nabavke“ priredio je ALHem u okviru projekta “Zelene javne nabavke kroz sinergiju zainteresovanih strana”, koji se sprovodi uz finansijsku podršku Ambasade Kraljevine Norveške i Balkanskog fonda za demokratiju Nemačkog Maršalovog Fonda SAD. Stavovi i nalazi iz ovog izveštaja su isključiva odgovornost ALHem-a i ne predstavljaju stavove Ambasade Kraljevine Norveške u Beogradu i Balkanskog fonda za demokratiju.

Alternativa za bezbednije hemikalije

www.alhem.rs

u saradnji sa:

Victoria Consulting d.o.o.

www.victoriaconsulting.co.rs

Autori dokumenta:

Dragana Petrović (Victoria Consulting d.o.o.)

Jasminka Randelović (ALHem)

1. UVOD

Kriterijumi za grupu proizvoda: **Papir za fotokopiranje i grafički papir** su deo kompleta dokumenata „Vodič za kriterijume za zelene javne nabavke“ koji sadrži sledeće dokumente:

- Uvodni deo
- Kriterijumi: Papir za fotokopiranje i grafički papir
- Kriterijumi: Usluge čišćenja zatvorenih prostora i sredstva za čišćenje
- Kriterijumi: Nameštaj
- Kriterijumi: Računari i monitori.

Kriterijumi koji su navedeni u ovom dokumentu izrađeni su na osnovu kriterijuma za zelene javne nabavke EU¹ za papir za fotokopiranje i grafički papir.

Pre odluke o pokretanju javne nabavke papira za fotokopiranje i grafičkog papira, preporuka je da naručilac razmotri sledeće:

- ✓ Da li je nova nabavka neophodna (u pogledu odgovarajuće neophodne količine odgovarajućeg papira za konkretan period, da li su količine i kvalitet papira usklađeni sa brojem i tehničkim specifikacijama postojeće opreme za štampu i sl);
- ✓ Da li je neophodno da papir bude sa pretežnim poreklom iz novih (neobrađenih vlakana) – da li je moguće da se nabavi reciklirani papir;
- ✓ Da li možda Ugovor za usluge može, u većoj meri (i uz manje negativne uticaje na životnu sredinu), zadovoljiti određene potrebe za štampanjem (npr. poslovni model naplate po broju odštampanih primeraka, kroz koji isporučilac obezbeđuje kompletno održavanje opreme, zamenu delova, obuku korisnika – umesto prodaje opreme i potrošnog materijala za štampu).

Takođe, treba napomenuti da postoje odgovarajuće organizacione mere koje mogu u značajnoj meri smanjiti potrošnju papira (a samim tim i smanjiti količinu papira koji je potrebno nabaviti), na primer: obuka zaposlenih u vezi sa optimalnim korišćenjem papira (za pisanje, štampanje i fotokopiranje).

Najbolje prakse za smanjenje potrošnje papira su:

- Izbegavanje nepotrebne štampe i fotokopiranja: razmena i distribuiranje dokumenata putem e-maila ili na druge slične načine;
- Izbegavanje štampanja nepotrebnih papirnih primeraka ukoliko dokumenta mogu da se koriste preko računara;
- Obostrana štampa i korišćenje štampe većeg broja stranica na jednom listu papira (kada je to moguće);
- Odlaganje papira koji je odbačen zbog greške u štampanju na posebnom mestu radi njegovog korišćenja kao papira za beleške i sl., (vodeći računa o nameni ponovne upotrebe papira i poverljivosti podataka);
- Uspostavljanje sistema za reciklažu papira.

Za dodatna pojašnjenja za primenu ovog dokumenta u toku postupka javnih nabavki, pogledati publikaciju: „Kriterijumi za zelene javne nabavke – Uvodni deo“.

¹ http://ec.europa.eu/environment/gpp/eu_gpp_criteria_en.htm

2. PODRUČJE PRIMENE

Ovaj dokument se odnosi na aktivnosti nabavke *papira za fotokopiranje i grafičkog papira*. Ove vrste papira obuhvataju neštampani papir za pisanje, štampanje i fotokopiranje (sa gramaturom do 170g/m²) koji se prodaju u listovima ili rolnama.

Gotovi proizvodi od papira kao što su blokovi za pisanje, blokovi za crtanje, kalendari, priručnici i slično, nisu uključeni u ovu grupu proizvoda.

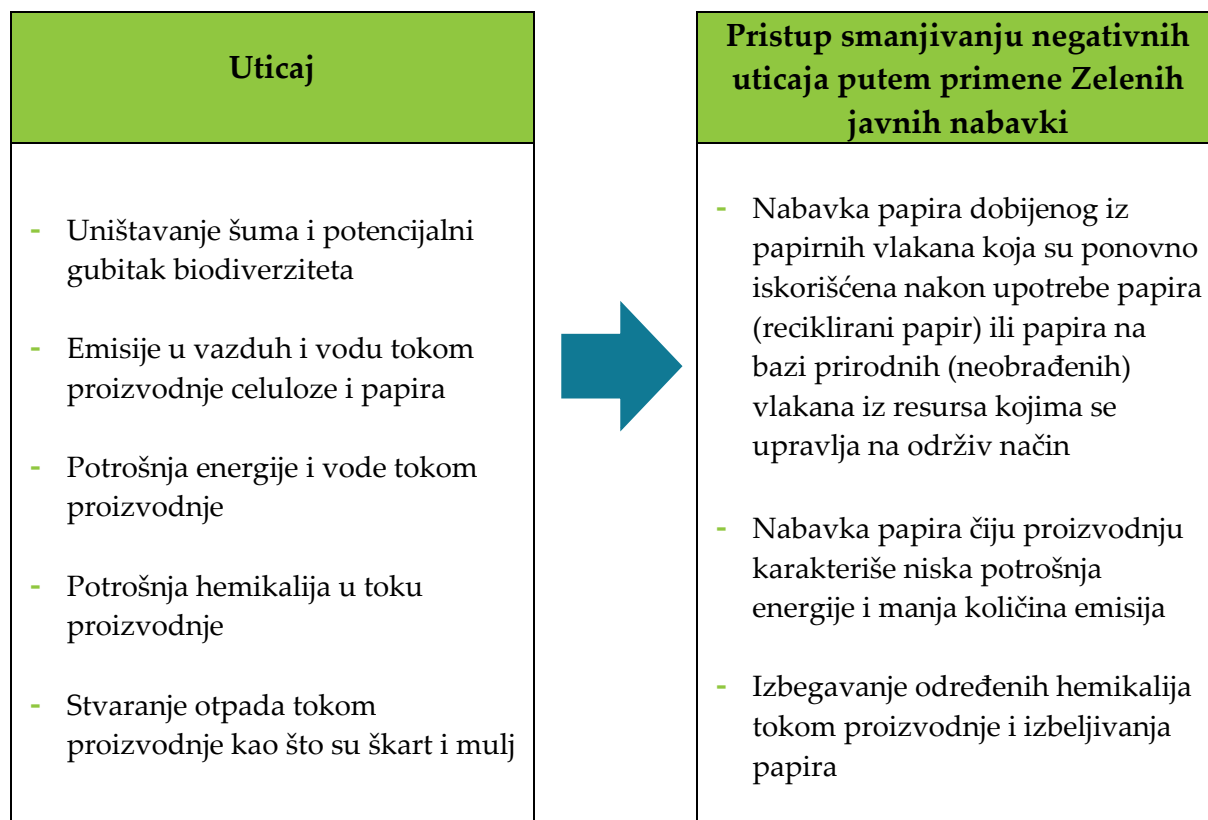
Predložena su dva seta kriterijuma (koji u fokusu imaju različite izvore dobijanja vlakana):

- Papir na bazi ponovno iskorišćenih papirnih vlakana (obnovljenih vlakana) - reciklirani papir
- Papir na bazi prirodnih (neobrađenih/novih) vlakana.

Preporuka naručiocima je da se prilikom formulisanja kriterijuma odnosno tehničke specifikacije za nabavku u tenderskoj dokumentaciji pozivaju na oba seta kriterijuma, kao alternativnih načina za postizanje cilja nabavke papira koji su ekološki prihvatljiviji, kako bi se obezbedila veća konkurentnost i izbegla diskriminacija ponuđača.

3. KLJUČNI UTICAJI NA ŽIVOTNU SREDINU

U nastavku je dat prikaz ključnih uticaja na životnu sredinu koji se javljaju usled proizvodnje papira, kao i mogući način za umanjeње tih negativnih uticaja kroz primene zelenih javnih nabavki.

4. PAPIR IZRAĐEN NA BAZI PONOVRNO ISKORIŠĆENIH VLAKANA – RECIKLIRANI PAPIR - KRITERIJUMI ZA ZELENE JAVNE NABAVKE

Napomena: Ukoliko se predloži kriterijuma za papir za profesionalnu štampu razlikuju, to je navedeno u posebnoj koloni u tabeli.

Osnovni kriterijumi	
Papir za fotokopiranje i grafički papir za uobičajenu kancelarijsku upotrebu	Papir za profesionalnu upotrebu (npr. za profesionalnu štampu u štampariji)
Predmet javne nabavke	
Nabavka recikliranog kancelarijskog papira iz 100 % papirnih vlakana dobijenih ponovnim iskorišćenjem.	Nabavka recikliranog kancelarijskog papira iz najmanje 75 % papirnih vlakana dobijenih ponovnim iskorišćenjem.
Tehničke specifikacije	
<p>1. Papir mora biti izrađen od 100 % papirnih vlakana dobijenih ponovnim iskorišćenjem.</p> <p>Papirna vlakna dobijena ponovnim iskorišćenjem uključuju reciklirana vlakna nakon korišćenja od strane korisnika i/ili reciklirana vlakna pre korišćenja od strane korisnika (iz pogona za proizvodnju papira). Reciklirana vlakna koja potiču od korisnika papira (nakon upotrebe), mogu da potiču od potrošača, iz kancelarija, štamparija, knjigovezačkih radnji i slično.</p> <p>Dokaz/provera ispunjenosti:</p> <p>Svi proizvodi koji nose eko-oznaku tipa I², a sadrže tvrdnju o konkretnom procentu recikliranih vlakana u traženom procentu iz tehničke specifikacije (u ovom slučaju tvrdnja da je procenat recikliranih vlakana 100 %) mogu poslužiti kao odgovarajući dokaz u slučaju da je navedeno da je papir izrađen od 100% recikliranih</p>	<p>Papir mora biti izrađen od najmanje 75 % papirnih vlakana dobijenih ponovnim iskorišćenjem.</p> <p>Papirna vlakna dobijena ponovnim iskorišćenjem uključuju reciklirana vlakna nakon korišćenja od strane korisnika i/ili reciklirana vlakna pre korišćenja od strane korisnika (iz pogona za proizvodnju papira). Reciklirana vlakna koja potiču od korisnika papira (nakon upotrebe), mogu da potiču od potrošača, iz kancelarija, štamparija, knjigovezačkih radnji i slično.</p> <p>Dokaz/provera ispunjenosti:</p> <p>Na isti način.</p>

² Eko oznake tipa I predstavljaju takve oznake kod kojih su kriterijumi za njihovo ispunjenje određeni od strane nezavisnog tela i koji se prate kroz proces provere i sertifikacije. Zbog toga, oznake tipa I predstavljaju transparentan, pouzdan i nezavisan izvor informacija za naručioc. Primeri eko-oznaka tipa I su: Eko znak EU, nacionalni Eko-znak Republike Srbije, eko znak "Nordijski labud", eko znak "Plavi anđeo" i sl.

<p>papirnih vlakana. Kao odgovarajući dokaz o ispunjenosti kriterijuma, takođe bi trebalo prihvatiti i druge odgovarajuće potvrde, kao što su odgovarajuća tehnička dokumentacija proizvođača, ili izveštaj o ispitivanju od strane priznatog tela.</p>	
<p>2. Papir mora biti sa ECF³ ili TCF⁴ karakteristikama⁵. Dokaz/provera ispunjenosti: Svi proizvodi koji nose EU eko-znak i/ili Eko-znak Republike Srbije se prihvataju kao odgovarajući dokaz da je ovaj kriterijum ispunjen. Kao dokaz se mogu prihvatiti i druge nacionalne eko oznake tipa I koje sadrže ekvivalentan kriterijum. Kao odgovarajući dokaz o ispunjenosti kriterijuma, takođe bi trebalo prihvatiti i druge odgovarajuće potvrde, kao što su odgovarajuća tehnička dokumentacija proizvođača, ili izveštaj o ispitivanju od strane priznatog tela.</p>	<p>Identično.</p>
<p>3. Kao garanciju za pogodnost papira koji se nudi za kancelarijske mašine, ponuđač mora da dostavi uzorak proizvoda naručiocu, kako bi mogla da se izvrši odgovarajuća provera kvaliteta, odnosno pogodnost papira za korišćenje od strane naručioca (za kancelarijske potrebe).</p>	<p>Identično.</p>

³ ECF (Elementary Chlorine Free) – postupak beljenja bez upotrebe elementarnog hlora

⁴ TCF (Totally Chlorine Free) – postupak beljenja u potpunosti bez hlora/bez hlornih jedinjenja

⁵ ECF/TCF se u ovom slučaju odnosi samo na postupak beljenja za dobijanje finalnog proizvoda koji je predmet nabavke.

Sveobuhvatni kriterijumi	
Papir za fotokopiranje i grafički papir za uobičajenu kancelarijsku upotrebu	Papir za profesionalnu upotrebu (npr. za profesionalnu štampu u štampariji)
Predmet javne nabavke	
Nabavka recikliranog kancelarijskog papira iz 100% papirnih vlakana dobijenih ponovnim iskorišćenjem.	Nabavka recikliranog kancelarijskog papira iz najmanje 75% papirnih vlakana dobijenih ponovnim iskorišćenjem.
Tehničke specifikacije	
<p>1. Najmanje 65% vlakana mora biti dobijeno ponovnim iskorišćenjem nakon korišćenja od strane korisnika. Napomena: Papirna vlakna dobijena ponovnim iskorišćenjem uključuju i reciklirana vlakna nakon korišćenja od strane korisnika i/ili reciklirana vlakna pre korišćenja od strane korisnika (iz pogona za proizvodnju papira, npr. škart). Reciklirana vlakna koja potiču od korisnika papira (nakon upotrebe), mogu da potiču od potrošača, iz kancelarija, štamparija, knjigovezačkih radnji i slično.</p> <p>Dokaz/provera ispunjenosti: Svi proizvodi koji nose eko-oznaku tipa I, kao što je npr. Eko znak EU, Eko-znak Republike Srbije⁶ i sl, mogu poslužiti kao odgovarajući dokaz da je kriterijum ispunjen, u slučaju da je navedeno da je papir izrađen od 100% recikliranih papirnih vlakana od kojih je najmanje 65% koji potiču od vlakana nakon korišćenja od strane korisnika. Kao odgovarajući dokaz o ispunjenosti kriterijuma, takođe bi trebalo prihvatiti i druge odgovarajuće potvrde, kao što su odgovarajuća tehnička dokumentacija proizvođača, ili</p>	<p>1. Papir mora biti izrađen iz najmanje 75% papirnih vlakana dobijenih ponovnim iskorišćenjem, sa najmanje 80% recikliranih vlakana dobijenih nakon upotrebe od strane korisnika. Napomena: Papirna vlakna dobijena ponovnim iskorišćenjem uključuju i reciklirana vlakna nakon korišćenja od strane korisnika i/ili reciklirana vlakna pre korišćenja od strane korisnika (iz pogona za proizvodnju papira). Reciklirana vlakna koja potiču od korisnika papira (nakon upotrebe), mogu da potiču od potrošača, iz kancelarija, štamparija, knjigovezačkih radnji i slično.</p> <p>Dokaz/provera ispunjenosti: Na isti način.</p>

⁶ Pravilnik o bližim uslovima, kriterijumima i postupku za dobijanje prava na korišćenje ekološkog znaka, elementima, izgledu i načinu upotrebe ekološkog znaka za proizvode i usluge, Sl.Glasnik Republike Srbije br. 49/2016, Grupi proizvoda "papir za fotokopiranje i grafički papir" dodeljena je šifra "011".

<p>izveštaj o ispitivanju od strane priznatog tela.</p>	
<p>2. Moraju biti ispunjeni pojedinačni kriterijumi u vezi sa životnom sredinom koji su definisani u okviru Eko znaka EU i/ili Eko-znaka Republike Srbije, a koji se najdirektnije odnose na proizvodnju papira. Pod time se ne podrazumevaju standardi za sisteme menadžmenta/upravljanja već kriterijumi u vezi: emisija u vodu i vazduh, potrošnje energije, ograničenja u pogledu hemikalija koje se koriste i sl.</p> <p>Dokaz/provera ispunjenosti:</p> <p>Svi proizvodi koji nose oznaku Eko znak EU i/ili Eko znak Republike Srbije se prihvataju kao dokaz da su kriterijumi zadovoljeni. Treba priznati i sve ostale nacionalne eko oznake tipa I koje ispunjavaju konkretne kriterijume koji su zahtevani. Kao odgovarajući dokaz o ispunjenosti kriterijuma, takođe bi trebalo prihvatiti i druge odgovarajuće potvrde, kao što su odgovarajuća tehnička dokumentacija proizvođača, ili izveštaj o ispitivanju od strane priznatog tela.</p>	<p>Identično.</p>
<p>3. Kao garanciju za pogodnost papira koji se nudi za kancelarijske mašine, ponuđač mora da dostavi uzorak proizvoda naručiocu, kako bi mogla da se izvrši odgovarajuća provera kvaliteta, odnosno pogodnost papira za korišćenje od strane naručioca (za kancelarijske potrebe). Na primer da zbog eventualnog prašenja papira ne dolazi do oštećenja opreme i sl.</p>	<p>Identično.</p>

Opcija nabavke recikliranog papira – Dodatne smernice

Stepen beline: Kao poseban kriterijum može se koristiti i stepen beline. Na primer, naručilac može odlučiti da koristi stepen beline papira koji je manji od 90 (za uobičajene kancelarijske potrebe), odnosno stepen beline manji od 70 (za profesionalnu štampu). Upotreba ovog kriterijuma može biti od značaja jer je za dostizanje stepena beline koji je veći od 90 papir potrebno tretirati sa optičkim sredstvima za izbeljivanje. Stepen beline papira koji je približno 60 je dovoljno dobar za svakodnevnu kancelarijsku upotrebu (mada je to stvar izbora).

Kriterijumi za eko znak: U konkursnoj dokumentaciji je moguće naznačiti da kriterijumi na kojima se zasniva određena eko-oznaka moraju biti ispunjeni, sve dok su ti kriterijumi relevantni i odgovarajući za specificiranje proizvoda i dok se prihvataju i drugi načini dokazivanja ispunjenja odgovarajućih zahteva⁷.

Specifikacije ili kriterijumi za dodelu ugovora: Kada naručilac nije siguran u iznose cena i dostupnost proizvoda sa eko znakom na tržištu, prethodno navedene specifikacije se mogu koristiti kao kriterijumi za dodelu ugovora. U slučajevima kada se koristi sistem vrednovanja ponuda zasnovan na ponderima, navedeni kriterijumi bi prilikom konačnog ocenjivanja ponuda mogli da nose na primer najmanje 15% od ukupnog broja pondera. Kao alternativa tome, može se prethodno izvršiti analiza tržišta kao pomoć za utvrđivanje da li su odgovarajući proizvodi dostupni na tržištu.

⁷ Videti član 73 novog Zakona o javnim nabavkama čije usvajanje se prema informacijama iz Uprave za javne nabavke očekuje do kraja 2019. godine.

5. PAPIR IZRAĐEN NA BAZI PRIRODNIH (NEOBRAĐENIH/NOVIH) VLAKANA - KRITERIJUMI ZA ZELENE JAVNE NABAVKE

Osnovni kriterijumi
Papir za fotokopiranje i grafički papir
Predmet javne nabavke
Nabavka papira za kancelarijske potrebe koji je na bazi prirodnih vlakana koja potiču iz zakonito posečenog drveća i/ili iz resursa kojima se upravlja na održiv način (koji potencijalno sadrži i udeo vlakana dobijenih ponovnim iskorišćenjem).
Tehničke specifikacije
<ol style="list-style-type: none">1. Neobrađena prirodna vlakna za proizvodnju celuloze moraju da potiču iz zakonito kontrolisanih izvora. <i>(Isto i za osnovne i za sveobuhvatne kriterijume)</i> <p>Dokaz/provera ispunjenosti:</p> <p>Sertifikati kao dokaz za sertifikaciju „lanca nadzora“ za prirodna vlakna, u skladu sa FSC⁸, PEFC⁹ ili bilo kojim drugim standardom za održivo gazdovanje šumama u kojem se navodi procenat sertifikovanog drveta, trebaju da budu prihvaćeni kao dokaz o usaglašenosti za ovaj kriterijum, za navedeni procenat vlakana iz ovih izvora.</p> <p>Kao potvrda da vlakna potiču iz zakonito kontrolisanih izvora mogu se prihvatiti i dokazi o uspostavljenom sistemu sledljivosti kojim se može potvrditi da vlakna potiču iz izvora koji su u skladu sa primenljivim zakonima Republike Srbije (npr. u skladu sa Zakonom o šumama). Takvi, dobrovoljni sistemi sledljivosti, mogu biti sertifikovani preko treće strane, često kao deo ISO 9001 i/ili ISO 14001 ili EMAS sistema menadžmenta.</p> <p>U slučaju da drvo vodi poreklo iz zemlje koja je potpisala Sporazum o dobrovoljnom partnerstvu (VTA)¹⁰ sa EU, dozvola FLEGT¹¹ može poslužiti kao dokaz za ispunjenost kriterijuma.</p> <p>Za nesertifikovana prirodna vlakna, ponuđači moraju da naznače vrstu, količinu i poreklo vlakana koja se koriste u proizvodnji celuloze i papira, zajedno sa Izjavom da potiču iz zakonito kontrolisanih izvora (da potiču iz izvora koji su u skladu sa primenljivim zakonima Republike Srbije kojima se reguliše seča šuma i promet drveta). Na taj način (putem sledljivosti), vlakna je moguće pratiti kroz ceo proizvodni lanac: od šume do proizvoda.</p>

⁸ FSC - CoC (Forest Stewardship Council-Code of Custody) Savet za upravljanje šumama – lanac nadzora www.fsc.org/en

⁹ PEFC (Programme for the Endorsement of Forest Certification): <http://www.pefc.org/internet/html>

¹⁰ VPA – Voluntary Partnership Agreement, <http://www.euflegt.efi.int/vpa>

¹¹ FLEGT (Forest Law Enforcement Governance and Trade) akcioni plan usvojen u EU 2003. godine. <http://ec.europa.eu/environment/forests/flegt.htm>

U posebnim slučajevima, kada se zaključi da dostavljeni dokazi nisu dovoljni za potvrdu usaglašenosti sa traženim tehničkim specifikacijama, naručilac može da zahteva i dodatna pojašnjenja ili dokaze od ponuđača.

2. Papir mora biti najmanje sa ECF karakteristikama.

Dokaz/provera ispunjenosti:

Kao dokaz se priznaje odgovarajuća tehnička dokumentacija proizvođača.

Kriterijumi za dodelu ugovora

Dodatni bodovi se dodeljuju za:

Poreklo iz održivih šumskih izvora

1. Dodatni bodovi se dodeljuju srazmerno udelu prirodnih drvnih vlakana za proizvodnju celuloze koja potiču iz šuma za koje je potvrđeno da se njima upravlja uz primenu principa i mera usmerenih na osiguranje održivog gazdovanja šumama, pod uslovom da su ovi kriterijumi karakteristični i relevantni za proizvod. U Evropi, ovi principi i mere moraju da odgovaraju najmanje onima iz Panevropskih smernica za operativni nivo održivog gazdovanja šumama¹² (potvrđenih u okviru Ministarske konferencije o zaštiti šuma u Evropi, Lisabon, 2. do 4. juna 1998. godine). Izvan Evrope, ovi principi i mere moraju da odgovaraju najmanje UNCED principima za šume (Rio de Žaneiro, juni 1992. godine¹³) i, tamo gde je to primenljivo, kriterijumima ili smernicama za održivo gazdovanje šumama kako je usvojeno u okviru odgovarajućih međunarodnih i regionalnih inicijativa (ITTO, montrealški proces, proces Tarapoto, UNEP/FAO inicijativa za suhu zonu Afrike).

Dokaz/provera ispunjenosti:

(Isto i za osnovne i za sveobuhvatne kriterijume)

Svi proizvodi koji nose oznaku za eko znak EU i/ili Eko znak Republike Srbije smatra se da ispunjavaju ovaj kriterijum. Kao dokaz o ispunjenosti zahtevanih kriterijuma mogu se prihvatiti i ostale eko-oznake tipa I, ukoliko ispunjavaju navedene kriterijume.

Sertifikati za sistem „lanca nadzora“ za prirodna vlakna u skladu sa FSC, PEFC ili bilo kojim drugim ekvivalentnim sredstvom dokaza, takođe trebaju da budu prihvaćeni kao dokaz o usaglašenosti.

Kao odgovarajući dokaz o ispunjenosti kriterijuma, takođe bi trebalo prihvatiti i druge relevantne potvrde, kao što su odgovarajuća tehnička dokumentacija proizvođača, ili izveštaj o ispitivanju od strane priznatog tela.

¹² <https://foresteurope.org/sfm-guidelines/>

¹³ http://www.unesco.org/education/pdf/RIO_E.PDF

Sveobuhvatni kriterijumi
Papir za fotokopiranje i grafički papir
Predmet javne nabavke
Nabavka papira za kancelarijske potrebe koji je na bazi prirodnih vlakana koja potiču iz izvora koji su u skladu sa svim zakonima Republike Srbije i/ili održivo obrađenih izvora; koji potencijalno sadrži i udeo vlakana dobijenih ponovnim iskorišćenjem.
Tehničke specifikacije
<p>1. Neobrađena prirodna vlakna za proizvodnju celuloze moraju da potiču iz zakonito kontrolisanih izvora.</p> <p><i>(Isto i za osnovne i za sveobuhvatne kriterijume)</i></p>
<p>2. Papir mora biti najmanje sa ECF ili TCF karakteristikama.</p> <p>Dokaz/provera ispunjenosti:</p> <p>Kao dokaz se priznaje odgovarajuća tehnička dokumentacija proizvođača.</p>
Kriterijumi za dodelu ugovora
<p>Dodatni bodovi se dodeljuju za:</p> <p>Poreklo iz održivih šumskih izvora</p> <p>1. Dodatni bodovi se dodeljuju srazmerno udelu prirodnih drvnih vlakana za proizvodnju celuloze koja potiču iz šuma za koje je potvrđeno da se njima upravlja uz primenu principa i mera usmerenih na osiguranje održivog gazdovanja šumama, pod uslovom da su ovi kriterijumi karakteristični i relevantni za proizvod.</p> <p>U Evropi, ovi principi i mere moraju da odgovaraju najmanje onima iz Panevropskih smernica za operativni nivo održivog gazdovanja šumama (potvrđenih u okviru Ministarske konferencije o zaštiti šuma u Evropi, Lisabon, 2. do 4. juna 1998. godine). Izvan Evrope, ovi principi i mere moraju da odgovaraju najmanje UNCED principima za šume (Rio de Žaneiro, juni 1992. godine) i, tamo gde je to primenljivo, kriterijumima ili smernicama za održivo gazdovanje šumama kako je usvojeno u okviru odgovarajućih međunarodnih i regionalnih inicijativa (ITTO, montrealški proces, proces Tarapoto, UNEP/FAO inicijativa za suhu zonu Afrike).</p> <p>Dokaz/provera ispunjenosti:</p> <p><i>(Isto i za osnovne i za sveobuhvatne kriterijume)</i></p>
<p>2. Moraju biti ispunjeni pojedinačni kriterijumi u vezi sa životnom sredinom koji su definisani u okviru Eko znaka EU i/ili Eko-znaka Republike Srbije, a koji se najdirektnije odnose na proizvodnju papira. Pod time se ne podrazumevaju</p>

standardi za sisteme menadžmenta/upravljanja već kriterijumi u vezi: emisija u vodu i vazduh, potrošnje energije, ograničenja u pogledu hemikalija koje se koriste i sl.

Dokaz/provera ispunjenosti:

Svi proizvodi koji nose oznaku Eko znak EU i/ili Eko znaka Republike Srbije se prihvataju, kao i ostale nacionalne eko oznake tipa I za koje je ispunjen ovaj kriterijum, mogu poslužiti kao odgovarajući dokaz da je kriterijum ispunjen. Kao odgovarajući dokaz o ispunjenosti kriterijuma, takođe bi trebalo prihvatiti i druge odgovarajuće potvrde, kao što su odgovarajuća tehnička dokumentacija proizvođača, ili izveštaj o ispitivanju od strane priznatog tela.

Svi proizvodi koji nose oznaku za eko znak EU i/ili Eko znak Republike Srbije smatra se da ispunjavaju ovaj kriterijum. Kao dokaz o ispunjenosti zahtevanih kriterijuma mogu se prihvatiti i ostale eko-oznake tipa I, ukoliko ispunjavaju navedene kriterijume.

Kao odgovarajući dokaz o ispunjenosti kriterijuma, takođe bi trebalo prihvatiti i druge relevantne potvrde, kao što su odgovarajuća tehnička dokumentacija proizvođača, ili izveštaj o ispitivanju od strane priznatog tela.

Opcija nabavke papira na bazi prirodnih (neobrađenih/novih) vlakana iz održivih izvora – Dodatne smernice

Papir na bazi prirodnih vlakana: U mnogim slučajevima papir dostupan na tržištu ne može biti u potpunosti 100% recikliran, niti u potpunosti sačinjen od 100% prirodnih vlakana, već umesto toga sadrži mešavinu različitih izvora. Iz tog razloga, kao predmet javne nabavke uobičajeno se ne navodi papir od prirodnih vlakana već papir *na bazi* prirodnih vlakana, dozvoljavajući i upotrebu recikliranih vlakana za proizvodnju papira sve dok su prethodno navedene specifikacije zadovoljene.

Povećanje udela: Kriterijum koji je dat u okviru eko znaka EU je da najmanje 10% prirodnih vlakana mora da potiče iz šuma sa sertifikovanim sistemom za održivo gazdovanje šumama, dok je prema kriterijumima za nordijskog labuda taj procenat veći i iznosi najmanje 20%. FSC i PEFC mogu da potvrde i veće procenat koji variraju u skladu sa strogim pravilima.

Naručilac može odlučiti da u fazi odlučivanja dodeli veći značaj (veći težinski udeo pondera) za papir sa većim udelom vlakana sa sertifikovanim poreklom iz održivih izvora i/ili sa većim udelom vlakana koja su dobijena ponovnim iskorišćenjem.

Kriterijumi za eko znak: U konkursnoj dokumentaciji je moguće naznačiti da kriterijumi na kojima se zasniva određena eko-oznaka moraju biti ispunjeni, sve dok su ti kriterijumi relevantni i odgovarajući za specificiranje proizvoda i dok se prihvataju i drugi načini dokazivanja ispunjenja odgovarajućih zahteva.

Kriterijumi za dodelu ugovora: Naručilac mora da u dokumentaciji za javnu nabavku specificira koliko dodatnih bodova će biti dodeljeno svakom od pojedinačnih kriterijuma koji se odnose na životnu sredinu. Kriterijumi u vezi sa životnom sredinom bi trebali da se u zbiru uračunaju sa najmanje 10-15% ukupnog broja bodova.

This project is financially supported by the Royal Norwegian Embassy in Belgrade <https://www.norway.no/en/serbia/>
Realizaciju projekta finansijski je podržala Ambasada Kraljevine Norveške u Beogradu <https://www.norway.no/en/serbia/>